

ETHDIARI

Numerò 59
Dimèrcles 17 de març 1999

HUELHETON

DIARI

D'ARAN

Prètz: 50 pessetes

PLEN DER AJUNTAMENT DE NAUT ARAN

A ué, as nau ores, ena sendença der Ajuntament de Naut Aran, en Salardú, i a convocada ua session ordinària deth Plen der Ajuntament tamb eth següent orde deth dia:

1. Aprobacion, se procedís, der acta dera darrèra session.

-Acta dera session ordinària de 16 de deseme de 1998.

2. Allegacions PEIN Naut Aran.

3. Expedient de segregacion deth nau municipi d'Arties. Hèr a conèisher era informacion publica.

d'Arties.

8. Adjudicacion definitiva dera obra deth nau deposit d'aigua ena localitat de Garòs.

9. Aprobacion des condicions de subasta dera obra d'ua passarèlla ena zòna deth molin de Salardú.

10. Projècte de viuendes socials en Arties. Licència municipau d'òbres e licència de segregacion.

11. Aprobacion iníciau des compdes der Ajuntament de Naut Aran der an 1998.

12. Aprobacion iníciau der expedient num. 1/99 de modificacion

Trasllat d'expedient tara Generalitat.

4. Informes de Presidència.

5. Aprobacion des projèctes d'òbres de:

a) Plaça deth Poliesportiu ena localitat de Salardú.

b) Parcatge public ena sua 1a fase ena localitat de Gessa.

6. Aprobacion dera cession de terrens dera zòna deth deposit der aigua ena localitat de Bagargue.

7. Aprobacion dera encomana de projèctes de:

-Locau Social ena localitat d'Unha.

-Urbanisacion deth carrèr de Sant Pelegrin ena localitat

deth pressupòst municipau tar an 1999.

13. Hèr a conèisher es hons d'ajuts socials tàs treballadors der Ajuntament de Naut Aran der an 1998.

14. Contractacion dera prestacion de servicis Ajuntament Naut Aran-Corrèus.

15. Propòstes d'acòrd:

-20 ans d'ajuntaments demòcratics.

-Solidaritat tamb Kosòvo.

16. Acòrd d'adesion ath convèni signat entre Localret e Telefónica SA.

17. Ahèrs d'urgència.

18. Precs e demanes.

SANTER CRIDE ER INFORME DE "FAUS E DESEQUILIBRAT"

Eth responsable der executiu comunitari, Jacques Santer, criticà durament er informe deth Comitè de Sapients.

Ena sua opinion presente ua imatge faussa dera institucion, pr'amor qu'a redusit quate ans intensi de trabalhs a sies cargues d'irregularitats.

En ua multitudinària ròda de premsa, eth president dera Comission explicà qu'era dimission la cau interpretar com un acte politic.

"Auem assumit es nòstes responsabilitats", didec, "inclús se jutjam qu'er informe ei desbilançat".

Mès que volec dar ua nòta positiva en híger qu'era crisi pòt servir entà mielhorar eth foncionament des institucions europèes.

Santer afirmà qu'era Comission Europèa vò seguir exercint es sues foncions enquia que se nomene un nau executiu. E deishèc clar que non presentarà era sua candidatura entà substituí-se ada eth madeish.

DIMISSIÒN DERA COMISSION EUROPEÀ

Era maitiada passada eth president dera Comission Europèa, Jacques Santer, anoncià de manera oficiala era dimission amassa dera Comission. Santer explicà qu'era Comission "assumís es responsabilitats politiquas cossent tamb eth compromís qu'aqueric ara vista der informe deth Comitè de Sapients". Agusta qu'ei era crisi mès grèu ena istòria dera Union Europèa. (Podetz lièger en ua auta seccion d'aguest diari un resumit deth nomenat informe.)

ERA COMISSION: ER EXECUTIU DERA UNION EUROPEÀ

Era Comission Europèa ei ço que poderiem considerar eth govèrn dera Union, er executiu comunitari. Era sua vida institucionala ei de cinc ans, e coincidís apruprètz tamb era durada des legislatures deth Parlament Europèu. Ei compausada per 20 membres, includit eth sòn president. Cinc païsi dera Union (Alemanha, França, Gran Bretanha, Itàlia e Espanha) an dret a dus comissaris; era rèsta, sonque a un. Era Comission a eth poder d'iniciativa legislativa, premanis e propòse es directiues que dempús a d'aprovar eth Conselh de Ministres dera Union. Quauqu'ues d'aguestes directius, qu'afecten a tèmes concrets, an de recèber eth cossentiment deth Parlament Europèu que, totun, opine sus totes es propòstes presentades. Era Comission ei tanben era que garante es tractadi. Ei a dider, exercís un contròtle sus es estats membres entà verificar qu'era sua legislacion non ei pas contrària ath dret comunitari.

mission sense auer es recursi umans de besonh.

INFORME SUS ERA FRAUDA ENA COMISSION EUROPEÀ. INFORME DETH COMITÈ DES SAPIENTS

144 planes d'errances, deficiències e mala gestion

Er esbaussador informe hèr saber es irregularitats de cadun des programes prebotjadi pera Comission Europèa.

E s 144 pagines deth primèr informe deth Comitè d'Expèrts Independenti, mès coneishut coma Comitè de Sapients, mèrquen ua trajectòria dera actua Comission Europèa plia d'errances e deficiències ena gestion deth pressupòst comunitari. Es fautes son, a viatges, personaus, mès tanben se tròben problèms eretadi dera anteriora Comission, presidida peth socialista francés Jacques Delors e ena quau auec responsabilitats er aué ministre d'Ahèrs Exteriors espanhòu, Abel Matutes, qu'ei objècte d'ua dura critica. Agusti que son es principaus punts tractadi per informe qu'a provocat, per primèr còp, era queiguda per irregularitats d'un Govèrn europèu.

Torisme- Ei un des cassi mès antics que qüestione era accion dera Comission. Comencèc en 1989 e, dètz ans dempús, 76 persones èren processades en dièrsi estats membres o encara son objècte d'investigacion lauguens dera Comission. En aguest sentit, eth Comitè a considerat susceptible d'èster sancionat:

1. Qu'era anteriora Comission prepausèc en 1988 ath Conselh de Ministres era aplicacion de projèctes enes quaus s'implicau a departaments dera Co-

mission sense auer es recursi umans de besonh.

2. Qu'entre abriu de 1990 e junhsèga de 1993, non se prenesse cap de mesura maugrat es serioses avertències de fraude emetudes peth Parlament Europèu e er informe deth Tribunau de Compdes emetut eth 30 de seteme de 1992.

3. Que s'actuesse tamb lentor en auçament dera immunitat deth director generau responsable. "Era Comission e es successius comissaris encargadi d'aguest tèma an ua responsabilitat compartida per auer formulat e sajat d'aplicar ua politica entara quau non i auie recursi e sus era quau i auie fòrça trebucs tà exercè-ne un contròtle", se ditz, textuament, en informe.

Programa MED- Se tracte d'un programa de cooperacion tamb d'auit païsi mediterranèus, de dehòra dera UE, jos era responsabilitat de Manuel Marín e, abantes, deth ministre d'Exteriors, Abel Matutes. En informe se pòt lièger ço que seguís: "Cau destacar que, un viatge eth Tribunau de Compdes cridèc era atencion deth senhor Marín sus es irregularitats descubèrtes ena dusau mieitat de

(Contunhe darrèr)

Es militants d'Unitat d'Aran, deth Partit des Socialistes de Catalunya o aqueri auti ciutadans qu'anèren a depositar eth sòn vòt enes primàries deth passat dia sies, an motius tà senti-se ofenudi peth ton de mensprètz qu'auien es paraules deth president de Convergència ena Val d'Aran. Maugrat que non vam a entrar en jòc de desqualificacions, dilhèu vau era pena de hèr quauques reflexions ath torn dera credibilitat politica. D'abòrd, rebrembar es paraules deth sindic d'Aran a començaments d'an, quan aperaue as partits politics a mantier ua campanha electorau límpia. Paraules que non semblen massa coèrentes damb era voluntat deth maxim responsable deth sòn partit qu'ara se dedique a sajar d'apariar es ahèrs intèrns en çò des auti. En politica aquerò ei intrusisme e desconsideracion.

Malurosament, en Aran era relacion entre es partits politics a estat tostemp crispada e cadun a d'assumir en aguest ahèr ua part dera culpa que li pertòque. Totun, practicar era prepotència verbau e

era desqualificacion der adversari non ei -com dià- era mielhòr manèra d'amiar aguest país de cap a ua normalitat democratica.

En aguest sentit, e tot ath contrari de çò que plantejaue eth president de Convergència en Aran, a jo es militants deth sòn partit me meriten un profund respècte e sò segur que, maugrat es discrepàncies politiquas, compartisqui damb eri era voluntat de hèr progressar aguest país. Dit açò, serie fòrça interessant e constructiu, que des de diuèrses opcions politiquas d'aguest país s'acceptèssen de bon talant es formes democraticas tà perméter era alternança e eth debat sense conflictes que suberpassen eth terren de çò qu'ei estrictament politic. Aguesta serie ua bona manèra d'encarar aguestes eleccions e de plantejar aqueri objectius comuns que compartim toti es aranesi. Non serà un ahèr de bon hèr; es talants personaus des politics i auràn molt a dèder, totun, auem de sajà'c, e toti es aranesi haràn ben de reprovar ad aqueri que desqualifiquen un collectiu pera sua pertanhença a ues idies, pr'amor que, fin

finau, aquerò ei simplement ua practica antidemocratica e totalitària.

Sabem tanben que i a cèrta talants que non van a cambiar e que seguiràn troblant eth clima politic aranés e, ath delà, ne daràn es culpes as auti, perque, fin finau, era istòria se repetís e er ahèr en question non ei cap nauèth. Mos calerà persutar tà trobar un nau estil ena manèra de hèr e d'amiar era politica. Era epòca dera prepotència aurie d'èster mès un mau rebrembe deth passat que non pas ua apòsta de futur tà un país que vò ganhar reconeishement, non solet pes sòns atractius toristics, senon pera sua manèra de hèr, e es mòdos en politica tanben son determinants.

Alavetz de moment e tad aqueri que participèren enes primàries era mia sincèra felicitacion. Damb aguest acte de civilitat dauriren naues manèras de hèr e de participar. Un bon exemple tà seguir.

Francés Boya Alós

INFORME SUS ERA FRAUDA ENA COMISSION EUROPEÀ. INFORME DETH COMITÈ DES SAPIENTS (CONTUNHACION)

1995, aguest preneç mesures significatiues entà aprai'a'c (...) En çò que tanh as resultats e ara durada des investigacions administratiues, eth comissari non ne pòt èster eth responsable. Totun, opinam que podie auer demanat plan abantes ua investigacion formau sus es causes, pr'amor que passèren 20 mesi d'ençà qu'eth Tribunal de Compdes envièc era prumèra carta (...) Tot amassa, semble qu'era responsabilitat dirècta entara estructura politica per part deth comissari actuauent deuant der ahèr (Marín) la cau escartar". Mès endauant se desqualifique d'un biais clar era actuacion de Matutes: "Totun, eth comissari anteriorament en cargue, er espanhòu Abel Matutes, òc que semble auer ua responsabilitat mès grana e mès clara. Tau com ac auem examinat adès, toti es problèmes qu'an gessut daten de 1991 e 1992, quan comencèc eth cas. Eth comissari responsable en aquera epòca ei eth comissari responsable dera emprinciada des programes e era signatura des principaus contractes. Eth comissari anterior a Marín a de carregar tanben era màger responsabilitat, pr'amor que creèc es estructures de gestion que provoquèren era escadença descrita". "Era introduccion e era aplicacion des programes MED -contunhe er informe- sigueren mercadi pera improvisacion, era precipitacion e era incompetència tanben grèus conseqüències: delegacion irregulara de poders, incapacitat de complir es règles de competitivitat e, per dessús de tot, conflictes d'interès prebotjadi pes pròpris servicis dera Comission". "Era Comission en sòn ensej merite ua severa critica -atac com en fòrça d'auti cassi- per auer trèt un programa nau, politicament important e tanb ua despena plan nauta sense dispausar des recorsi -especialment de personaus- entà hé'c".

senhora Bonino, cossent tanb er informe, quan assomic era sua responsabilitat, actuèc entà garantir qu'aqueth personau non tornèsse a èster emplegat en ECHO dempús dera fin deth darrèr contracte, en junh de 1995. E era Comission tanpòc non se liure dera culpa perque, tau e coma se ditz textuament, "non aportèc es mieis personaus e es comissaris non deishèren pro clar que non podien assumir era responsabilitat d'amiar tara fin toti es trabalhs assignadi a ECHO, o qu'es objectius politics assignadi non podien èster reament realisables".

Leonardo- Programa d'escambi en ensenhament. Se referís a ua grana quantitat d'irregularitats e practiques fraudulentas que sigueren detectades en an 1997. Der informe se'n pòden extrèir es següentes linhas: "Pr'amor des trobades e recomanacions, non ei pas concebible qu'eth director generau dera DG XXII non informèsse ath comissari responsable, madama Cresson, o qu'era madeisha non auesse coneishença per d'autes hònts (...) Ei inacceptable qu'era comissària responsable -Edith Cresson- non informèsse ath president, e per miei d'aguest ath Parlament, des allegacions sus eth cas Leonardo/Agenor". "Era comissària Cresson non actuèc maugrat que coneishie es grèus e seguides irregularitats ath long de quauqui ans, des dera auditoria deth programa anterior en 1994".

Servicis de seguretat- Tanh ara empresa privada de seguretat Group 4/Securitas. En aguest apartat s'aprecie un cas d'abús deth contracte soscrit tanb era Comission Europea, ath delà de considerar que podèc auer estat obtengut de manèra irregulara. "Aguesti servicis -s'especificque enes informes- son ua responsabilitat dirècta deth president dera Comission Europea, Jacques Santer (...) En cas dera Oficina de Seguretat, eth senhor Santer actuèc tanb diligència dempús d'aparèisher ena premsa allegacions de fraude. Es resultes d'ua auditoria hèta en 1993, se s'auessen agut en compde, auessen

permetut identificar era hònt des problèmes plan abantes". D'acòrd tanb es conclusions deth Comitè de Sapients "non s'exercic cap de supervision e se permetec atau era creacion d'un Estat laguens der Estat, tanb es conseqüències dejà nomentades".

Seguretat nucleara en Èst- Ei un programa entà realisar un seguiment des centraus nuclearas que i a enes païsi qu'auien apertiengut ath Pacte de Varsòvia e era seguretat des quaus demoraue descaperada dempús dera desarticulacion dera Union Sovietica. Aguest ahèr, segontes se ditz en informe, ère competència der olandés Hans van den Broek. "Era Comision non a pro recorsi umans disponibles, ne quantitativament ne tanb expèrt en tèma, entà desvolopar programas tan complèxi", s'afirme en document que, totun açò, acabe: "Non i a bases entà concluir, tau com se presente er ahèr actuauent, qu'era aplicacion de programas de seguretat nucleara enes païsi der Èst dèc lòc a fraudes o grèus irregularitats".

ALLEGACIONS DE FAVORITISME

Edith Cresson. Er informe se base, sustot, en cas Berthelot, eth dentista particular dera comissària qu'obtienguec un contracte d'expèrt scientific ena Comission Europea en terren dera investigacion sus era sida. "Eth sòn nomenament siguec irregular (...) Non i auie basa entad aqueth contracte. Un examèn dera carrèra professionau deth senhor Berthelot non revelèc cap d'indici d'un trabalh scientific".

Erkki Liikanen. "Eth Comitè d'Expèrti concludic qu'era vida professionau dera senhora Liikanen -hemna deth comissari- ei reament independenta dera deth sòn òme e qu'es alle-

gacions que les tanhien non èren pas vertat". Manuel Marín. "En auer examinat es qualificacions dera senhora Ortiz Bru -era hemna de Marín-, eth Comitè d'Expèrti considerèc que complien tanb çò que se demanaue peth procès de seleccion. En conseqüència, estimèc qu'era contractacion d'aguesta funcionària non carregèc cap d'irregularitat".

Joao de Deus Pinheiro. En aguest cas, s'estudièren es contractes dera hemna e eth cunhat deth comissari portugués. Era pumèra trabalhèc coma expèrta nacionau e jamès non crubèc deth pressupòst dera UE. "Eth Comitè d'Expèrti decidic que, pr'amor dera experiència professionau deth senhor Vieira Paisana -eth cunhat- coma cap de Gabinet e, posteriorament, en dètz ans ena Representacion Permanenta de Portugal deuant dera Union Europea, auie es qualificacions demanades entà exercir un des sies lòcs amiadi ara oficina particulara deth comissari. Eth Comitè concludic qu'era contractacion deth senhor Vieira Paisana non carregèc cap d'irregularitat. Totun, considerèc qu'auesse estat mès prudent per part deth senhor Pinheiro non auer nomenat eth sòn pròpri cunhat".

Jacques Santer. Eth Comitè de Sapients considère qu'es denúncies publicades ena premsa non an fundament: "Eth Comitè tròbe infondades es allegacions sus eth senhor Santer", se ditz textuament en ampli informe.

Monika Wulf-Matthies. Sus es supausades irregularitats cometudes per Monika Wulf-Matthies en repòrt tanb contractacions entà balhar servici ena Union Europea, eth Comitè indique qu'aguesta autoritat se trobèc ath cant dera illegalitat, maugrat que se dèren per valides es justificacions. "Eth Comitè acceptèc es explicacions, mès considerèc que s'era senhora Wulf-Matthies volie contractar eth senhor Vogel, podie aué-lo nomenat entà un des lòcs en sòn gabinet. Era contractacion deth senhor Vogel pera DG XVI -Direccion Generau de Politica Regionau-, maugrat èster admissibla pes sòns meritis, poderie èster vista en limit d'un procediment inadequat".

Edite ETH DIARI
Família Colomines
Centre d'estudis VIVÈNCIA ARANESA
Aula Euròpa des Pirineus (Val d'Aran)
Carrèr Doctor Manel Vidal
locau num. 5
(Darrèr edifici/ Ath cant der Espitau)
25530 Vielha-Val d'Aran
Telefon: 973641772
Fax: 973640871
E-mail vivenciaaranesa@ctv.es

Editor e director: Joan-Ramon Colomines-Companys.
e-mail: jrcc@apdo.com

Informatica e dessenh: Marc Colomines i Nadal.

Equip de correctors: Xavier Gutierrez.

Equip comerciau: Ramon Agulló i Teixidor.

Impression: Xerox's Document Center 220 ST d'ETH DIARI
en Vielha. Tirada: 1000 exemplars.